

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoE/38/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815203777
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8815203777.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 36432105, zastúpeného JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., advokátkou, Bratislava, Martinčekova 13, korešpondenčná adresa Vajnorská 100/A, Bratislava, proti povinnému T. Q., bytom W. č. XXX, o vymoženie sumy 1 163,41 EUR s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 11Er/367/2015 - 36 zo dňa 2. júna 2015, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora JUDr. Michala Brožinu, Exekútorský úrad Svidník, EX 663/2015-3 o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Ako exekučný titul bol predložený rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie, Komora pre rozhodovanie sporov z iných obchodnoprávných alebo občianskoprávných vzťahov, sp. zn. II/2014-4804 zo dňa 20.10.2014, pričom nárok oprávneného je založený na Zmluve o bežnom účte a poskytovaní produktov a služieb flexiúčtu, č. účtu 2155293353 uzavretej medzi Všeobecnou úverovou bankou, a.s., pôvodným veriteľom a povinným dňa 20.4.2006. S odkazom na § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučného poriadku, § 1 ods. 2 druhú vetu, § 708 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) účinného v čase uzatvorenia zmluvy, čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ, a smernicu Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica Rady“), využijúc oprávnenie dané Exekučným poriadkom, exekučný súd preskúmal predložený exekučný titul a jeho súlad so zákonom. Dospel k záveru, že medzi oprávneným a povinným ide o spotrebiteľský vzťah založený Zmluvou o bežnom účte a poskytovaní produktov a služieb flexiúčtu uzavretou v rámci obchodných aktivít právneho predchodcu oprávneného s fyzickou osobou, nepodnikateľom v pozícii spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka ako neoddeliteľná súčasť všeobecných obchodných podmienok nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa v určitých prípadoch neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Spotrebiteľ nemá v tejto situácii možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť obsah zmluvy, resp. obsah obchodných podmienok, ten je vopred daný. Spotrebiteľ je v pozícii zmluvu prijať ako celok, alebo ju odmietnuť. Spotrebiteľ sa týmto postupom banky dostáva do znevýhodneného postavenia a takáto zmluvná podmienka je preto vyhodnotená ako neprijateľná, t.j. v zmysle § 53 ods. 5 OZ neplatná. Ak súd konštatuje neplatné uzavretie rozhodcovskej doložky, spor nemohol byť prejednaný rozhodcovským súdom, Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie. Exekučný súd preto nemôže akceptovať predložený rozhodcovský rozsudok ako vykonateľný exekučný titul. Na základe týchto skutočností exekučný súd žiadosť o udelenie poverenia zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal oprávnený v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyhovuje, alternatívne, aby príslušný súd napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podanie odvolania odôvodnil § 205 ods. 2 písm. a/, d/, e/, f/, § 221 ods. 1 písm. d/, f/, h/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.). Oprávnený uviedol, že exekučný súd svojou preskúmvacou činnosťou vo vzťahu k rozhodcovskej doložke prekročil oprávnenia dané mu príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku, čím oprávnenému odňal možnosť konať pred súdom a zároveň mu odňal právo domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky voči povinnému v exekučnom konaní, čo je bezpochyby súčasťou jeho ústavného práva na súdnu ochranu. Uviedol, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má rovnaké právne účinky ako rozsudok všeobecného súdu, t.j. takýto rozsudok zakladá prekážku res iudicatae a exekučný súd je ním viazaný rovnako ako rozhodnutím všeobecného súdu. Rozhodcovský rozsudok je bezpochyby materiálne vykonateľným rozhodnutím a je spôsobilým podkladom pre vykonanie exekúcie. Zároveň týmto postupom exekučný súd vážne narúša princíp právnej istoty, keďže v skutkovo i právne obdobných veciach súdy rozhodujú odlišne bez primeraného právneho základu. Exekučný súd takto vylúčil možnosť pre oprávneného riešiť svoje spory v rozhodcovskom konaní, čo bezpochyby zasahuje do zákonom daných práv oprávneného. Zákon o rozhodcovskom konaní a rokovací poriadok príslušného rozhodcovského súdu poskytuje obom stranám dostatok priestoru na uplatňovanie a bránenie svojich práv a nemožno pochybovať o zákonomnom priebehu rozhodcovského konania, ani o rovnocennom postavení povinného v rámci rozhodcovského konania v porovnaní s konaním na všeobecnom súde. Oprávnený poukázal na príslušné ustanovenia zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, v zmysle ktorých si právny predchodca oprávneného, VÚB, a.s., ponukou návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy plnil len svoju zákonnú povinnosť. Postup banky, ktorý je v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami preto nemôže byť považovaný za neprijateľnú zmluvnú podmienku a byť tak postihovaný neplatnosťou. Rovnako nie je možné pochybovať o zákonnej, písomnej forme uzavretej rozhodcovskej doložky. Exekučný súd tak svojím postupom znemožnil uplatniť právo oprávneného priznané právoplatným exekučným titulom, ktorého účinky sú zhodné s právoplatným rozsudkom všeobecného súdu.

Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 O.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Odvolací súd konštatuje, že exekučný súd je podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku o.i. povinný skúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súd teda neskúma vecnú správnosť vydaného rozhodcovského rozsudku, ale jeho súlad so zákonom. Pri existencii rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu v spotrebiteľských veciach skúma, či rozhodcovskému orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, bola daná právomoc vo veci konať. V prípade zistenia nedostatku v tomto smere, t.j. pri zistení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, resp. rozhodcovskej doložky, je namieste konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť takéhoto exekučného titulu. Toto spolu s princípom dôslednej ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu dáva podklad pre taký postup exekučného súdu v konaní, ktorý mal za následok neudelenie poverenia.

Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejsť daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/146/2011).

Pre rozhodnutie odvolacieho súdu v predmetnej veci má zásadný význam skutočnosť, že výhradná rozhodcovská doložka ako neoddeliteľná súčasť Všeobecných obchodných podmienok VÚB, a.s. pre depozitné produkty pod bodom 11.5, ktoré tvoria prílohu Zmluvy o bežnom účte a poskytovaní produktov a služieb flexiúčtu zo dňa 20.4.2006 nebola platne uzavretá, a teda ako taká nebola spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu. Platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy, resp. rozhodcovskej doložky je základnou a nevyhnutnou podmienkou, bez ktorej nie je daná právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať.

Nie je možné súhlasiť s odvolacou námietkou oprávneného, že pri uzatváraní Zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru medzi právny predchodcom oprávneného, Všeobecnou úverovou bankou, a.s.

a povinným došlo iba k naplneniu ustanovenia § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Podľa § 93b ods. 1 Zákona o bankách sú banky povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov [§ 5 písm. i)] budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona. Stanovenie povinnosti banky ponúknuť klientom návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy však neznamená, že veriteľ je oprávnený včleniť do svojich zmlúv také znenie rozhodcovskej doložky, ktoré zakladá značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

K tomu je potrebné uviesť, že právny predchodca oprávneného neuzatvoril s povinným osobitnú rozhodcovskú zmluvu (ani nepredložil povinnému osobitný návrh na jej uzatvorenie spolu s príslušným poučením, ako to predpokladá znenie zákona), ale výhradná rozhodcovská doložka je zakomponovaná ako súčasť spravidla nemenných Všeobecných obchodných podmienok právneho predchodcu oprávneného, s priamo určeným miestom konania rozhodcovského konania bez možnosti túto doložku neuzavrieť, resp. odvolať ju, čo spochybňuje jej individuálne predloženie zamestnancom banky spolu s primeraným poučením a výslovné prijatie tejto zmluvnej podmienky povinným. Uvedené zákonné ustanovenie Zákona o bankách, ktorým oprávnený ospravedlňuje postup právneho predchodcu pri uzatváraní zmlúv však nepochybne vyžaduje individuálne vyjednanie rozhodcovského konania zo strany spotrebiteľa, keďže umožňuje klientovi, spotrebiteľovi návrh neprijat'. Skutočnosť, že zmluvné podmienky ako celok sú vopred pripravené a spravidla ich nemožno meniť individuálnym dojednaním, nepochybne svedčia tomu, že povinný ako spotrebiteľ nemal možnosť a vôľu si rozhodcovskú doložku dojednať individuálne. Oprávnenému sa v priebehu konania nepodarilo preukázať opak a dokázať, že zo strany povinného došlo k individuálnemu vyjednaniu výhradnej rozhodcovskej doložky resp. k jej výslovnému prijatiu po primeranom poučení. Súd poukazuje na to, že aj banková inštitúcia v pozícii veriteľa pri uzatváraní zmluvy so spotrebiteľom, je povinná rešpektovať príslušné zákonné normy chrániace práva spotrebiteľa.

Odvolací súd nepopiera, že rozhodovanie sporov v rozhodcovskom konaní je alternatívnou možnosťou k súdnemu konaniu, avšak ak je spotrebiteľ nútený sa podrobiť rozhodnutiu rozhodcovského súdu, ktorý bol vopred určený veriteľom, nemôže ísť o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku, pretože tá bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ tak nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Zmluvné dojednanie, ktoré spotrebiteľom nie je individuálne vyjednané, je tak bezpochyby možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, pričom výhradná rozhodcovská doložka uzavretá v takejto podobe je zároveň v rozpore s ústavným právom osoby na súdnu ochranu. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle ustanovení Smernice Rady ako nekalú.

Osobitné vyjednanie, ktoré je podmienkou platnosti uzavretej rozhodcovskej doložky, sa má sledovať predovšetkým z pohľadu ochrany spotrebiteľa, to znamená, či si spotrebiteľ z určitých dôvodov osobitne vymienil istú zmluvnú klauzulu, lebo má pre neho nejaký osobitný, prospešný význam. Odvolací súd pritom nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by tak jeho individuálne vyjednanie nedávalo zmysel. Práve toto je zmyslom osobitného vyjednanie istých zmluvných podmienok. Spôsob, akým je v tomto a v obdobných prípadoch rozhodcovská doložka predložená spotrebiteľovi, je skôr o nevhodnom spôsobe predloženia zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Takýto postup predstavuje nekalooobchodnú prax podľa § 8 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Podstatou a hlavnou črtou formulárových spotrebiteľských zmlúv, či všeobecných obchodných podmienok je, že pri uzatváraní zmluvného vzťahu sa nemenia, sú všeobecné a záujemca o službu tieto podmienky prijme alebo ich odmietne a zmluva nevznikne. Predovšetkým v tom spočíva faktická nerovnosť zmluvných strán. Vopred formulovaná rozhodcovská doložka v podobe všeobecnej zmluvnej podmienky, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu, navyše na geograficky neprijateľnom mieste, spĺňa charakteristiku nekalej zmluvnej podmienky. Tento záver podporuje tiež stanovisko Súdného dvora ES vo veci C-243/08 zo dňa 4.6.2009 Pannon GSM Zrt. c/ a Erzsébet Sustikné Györfi, bod 40, v ktorom sa konštatuje, že vopred stanovená zmluvná podmienka

nedohodnutá individuálne, ktorá priznáva právomoc pre spory vyplývajúce z uzavretej zmluvy súdu v mieste sídla dodávateľa, či predajcu, spĺňa kvalifikáciu nekalej podmienky podľa uvedenej smernice Rady. Dojednanie, že súdom príslušným na prejednanie prípadných sporov zo spotrebiteľských zmlúv je všeobecný súd v sídle dodávateľa, je tak rovnako možné považovať za nekalú podmienku. Vopred určený rozhodcovský súd v sídle veriteľa, oprávneného, tak bezpochyby spĺňa kritéria, aby bola táto zmluvná podmienka posúdená ako neprijateľná. Rovnako je možné takúto zmluvnú podmienku považovať za uzavretú v rozpore s dobrými mravmi (IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011). Súdu nič nebráni judikovať neplatnosť rozhodcovskej zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ, v zmysle generálnej klauzuly podľa § 53 ods. 1, pre rozpor s § 53 ods. 5 OZ.

Je preto nepochybné, že rozhodcovská doložka nedohodnutá individuálne zo strany spotrebiteľa, ale vnútená spotrebiteľovi ako neoddeliteľná súčasť Všeobecných obchodných podmienok VÚB, a.s. pre depozitné produkty je za týchto podmienok neplatná. Rozhodcovský rozsudok predložený oprávneným ako exekučný titul je tak vydaný orgánom, ktorému nebola platne zverená právomoc vo veci konať a rozhodnúť. Takýto rozsudok nie je platným právnym úkonom a nemôže byť považovaný za rozhodnutie, ktoré je spôsobilým podkladom pre nariadenie exekúcie. Na túto skutočnosť musí exekučný súd prihliadať v každom štádiu exekučného konania. Práva oprávneného v tomto prípade, vzhľadom na prelomenie zásady *res iudicatae* (t.j. definovanie rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie, Komory pre rozhodovanie sporov z iných obchodnoprávných alebo občianskoprávných vzťahov, sp. zn. II/2014-4804 zo dňa 20.10.2014 ako nulitného právneho aktu), vo vzťahu k možnosti vymôcť pohľadávku voči povinnému, nie sú dotknuté.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa odvolací súd stotožňuje so záverom exekučného súdu, že pre vykonanie exekúcie vo veci chýba základný predpoklad, právoplatný a vykonateľný exekučný titul.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd postupom podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne.

Odvolací súd dopĺňa, že v zmysle judikatúry súdov vrátane európskeho súdu nie je nevyhnutné, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok *Georgiadis proti Grécku* z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok *Higginsová a ďalší proti Francúzsku* zo dňa 19.2.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.6.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Vzhľadom na vyslovenie neplatnosti rozhodcovskej doložky odvolací súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa ďalšími odvolacími námietkami.

O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Oprávnený nebol v odvolacom konaní úspešný, ostatným účastníkom trovy odvolacieho konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.